

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
------------	-----------	---------

תל אביב	16:15	17:16	17:38
ירושלים	16:14	17:20	17:43
חיפה	16:13	17:13	17:35

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש התיבה והמוסדות

התבונן בבריאה

האדם הוא קטן ושפל לעומת הבריאה העצומה שברא הקב"ה

המפגש המרגש

אחד המאורעות המרגשים והמטלטלים ביותר בהיסטוריה היהודית, נחשף בפנינו בפרשת השבוע. הפסוקים נוטלים אותנו אל חדרו הפרטי של המשנה למלך מצרים, האיש מס' 2 עונש בעוצמתו בעולם כולו. 13 שנים קשות ומיוסרות עברו עליו מאז שנאת אחיו שהובילה אותו לבור ולמכירה לעבד אומלל, ועוד 9 שנים שהוא משנה למלך, הדמות הבכירה ביותר במעצמת העל.

בכל השנים הללו, נקל לתאר, היו רגשות געגועים וחרטה מצייפים את לבבות אחיו, ואף התורה מספרת כמה חיפשו אחיו, ייחלו למוצאו, ביקשו להשיבו אליהם. הם אובדי עצות ואין להם קצה חוט, בעוד יוסף מכיר אותם, מתנכר אליהם כביכול, בורח לבכות מגעגועים בחדר סגור ושב לנהל מולם משא ומתן מתיש...

ואז מגיע רגע השיא, שעת האמת. בנימין נחטף בידיו, ולאחים השבורים לא נותרה ברירה, אלא לגשת אליו, לדבר על לבו בתחנונים, וגם לאיים עליו בכוחם וגבורתם. ברגע הזה יוסף נשבר, הקשיחות נעלמה, הרגשות כובשים אותו, הוא בקושי מצליח להתאפק מלפרוץ בבכי, ורגע לפני שהוא מזדהה בפניהם, מתאחד עימם באהבה, מקבל אותם בחיבה, הוא פוקד: 'הוציאו כל איש מעליו!'

רגע, למה? מה קרה? מה בעור? מדוע חייבים להוציא כל איש מהחדר? נכון, מגיע רגע רגשי דרמטי מאוד, אך למה זה מחייב את כל הנוכחים לעזוב את המקום?

התשובה היא, כי יוסף מבין שלא יתכן שבסערת הרגשות המציפה הזו, יראו אחים את אחיו מתביישים. לא שייך שברגע האיחוד המשפחתי אחרי 22 שנות נתק - תיגרם פגיעה כלשהי בכבודם ובמעמדם. גם אם הרגע הקרוב הוא דרמטי, מסעיר, נחשק, מצויץ ברגשות ומזיל דמעות, אין לאבד עשתונות וצריך להיזהר ולהישמר בכבודם של האחים, לבלתי ייפגע כבודם כמלוא נימה!

לפי תורת החשבון: להשם הארץ ומלואה! **האמנתי כי אדבר - דבר בענייני אמונה והאמונה תחקק בעצמותיך!**

לאחר השואה, אנשים מזי רעב, יש שלא הכירו את הדרך לבית שלהם, ויש שהיו במצב גרוע יותר שלא הכירו את אבא ואמא שלהם, לאחר התאוששות חזרה להם ההכרה. עם ישראל מכיר את הקב"ה, אבל רעב רוחני החליש את האמונה, תן להם אמונה, תן להם תורה ומצוות, והם יחזרו לאבא שבשמים.

הנביא מקונן: "ידע שור קוננו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן". אם הכנסתי בטבע השור והחמור להכיר את מי שמחיה אותנו, את הבעלים שלו, א"כ ישראל שהם נזר הבריאה וכל העולם נברא בשבילם, בהם לא הטבעתי ההכרה והאמונה בד'?! ודאי שכן! אלא ש"עמי לא התבונן" לא רוצים לעצור ולחשוב בענייני אמונה! אלא שכשהתאוות מול העיניים הוא לא רואה כלום, גוף קשה פחד שוברו (ב'ב ו) כשמפחד בעת צרה אז מתגלה יופי פנימיותם, אז הוא רץ לרבנים, הוא רץ לרבי שמעון בר יוחאי, מתחזק בתורה ובמצוות. "עמי לא התבונן" לא רוצים להתבונן! תחשוב, תתבונן, אם אדם יחשוב יגיע לאמונה.

הרגל - נעשה "טבע"! האסון של האדם זה כח ההרגל, התרגלנו מיום שנולדנו, שהשמש זורחת ושוקעת, עלינו להתבונן ולהבין כי ד' בדברו מעריב ערבים, הוא בחכמה פותח שערים, הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד, לראות את יופי הבריאה והחכמה האדירה!

אם יוולד אדם כשהוא מפוכח עם שכל, כבן עשרים, והיה רואה שמש ירח וכוכבים, ושואל מי עשה את כל זה? היינו אומרים לו ככה זה הטבע.. היה אומר לנו משוגעים אתם?! כ"ז נעשה לבד? טבע? אלא שהרגל נעשה טבע ומאבדים את ההתפעלות מהבריאה הנפלאה! צריך לחזור ולדבר, לחזור ולחשוב, על ענייני אמונה, וכך להתחזק עוד ועוד באמונה. זו מטרתנו בעולם הזה, בו אכן אתה קל מסתתר!

שבת שלום ומבורך.

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ט בע האדם להתפעל ולהאוב דבר שלם, כשמועים על אדם צדיק השלם בכל או להבדיל על מדען מיוחד, או אפילו בעל כח מיוחד, כיון שהוא מושלם באיזה דבר אנו מתפעלים ממנו, על אחת כמה וכמה שכשאדם יתבונן בגדלות הבורא יתברך, בטובו וחסדו, בחכמתו שאין לה קצה וסוף, בגבורתו שאין לה ערוך ודמיון, בוודאי יבוא מזה לאהבה ולהשתוקקות ותאוה גדולה כלשון הרמב"ם ולכיסופים להכיר את הקב"ה עוד ועוד, ולהדמות לו ככל היכולת. וזה מה שאמר דוד המלך 'צמאה נפשי לאלוקים!'

ארץ ישראל על המפה בקושי נראית, הערים הגדולות לא נראות כלל על המפה, רחוב או שכונה? אין מה לדבר, מהו אם כן אדם מול הגלאקסיות האדירות הרחוקות זו מזו מיליוני שנות אור, אדם כזה הוא אויר לא קיים כלל, ובכ"ז דרכו של אדם להתגאות ולחשוב לי יאורי ואני עשיתיני, אני ואפסי עוד. התבונן, אתה הקטן ביותר - מול הגדול ביותר, שכל הבריאה כולה מול הבורא עולם כגרגר חול באמצע האוקיינוס. יבין האדם מזה כמה הוא קטן מול הקב"ה.

חז"ל אומרים על המפגש עם יוסף והשבטים, אבא כהן ברדלא אמר, "אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה" יוסף קטנן של שבטים היה ובכל זאת לא היו יכולים אחיו לעמוד בתוכחתו. דורשים חז"ל "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו", אם האחים הגדולים פחדו מיוסף הקטן שבאחים, על אחת כמה וכמה לאחר מאה ועשרים עמוד אנחנו, הקטנים ביותר יעמדו מול הגדול ביותר הבורא עולם ית', היש לנו פנים בכלל? איזה פחד נורא ואיום. אומר הרמב"ם, התבונן וראה איזה אבא גדול, איזה אבא ענק, איך אפשר שלא לאהוב אותו, ואיך אפשר שלא לירא מפניו.

אומרים חסידים: בראשית ברא - אלוקים, על ידי שתבונן בבריאה תגיע לאמונה באלוקים! מדענים כנים עם עצמם, התבוננו בבריאה וגילו את הקב"ה, כמו שהבאנו מכבר ציטוטים מדברי מדענים גדולים שאמרו: כאשר חוקרים אנו את התבל ומתפללים למראה הודה והסדר הקבוע בה, אנו באים להכרה בכח עליון, העולה על כל אשר ישיג שכלנו המוגבל. האמונה בבורא עליון הכרחית! ולפי חוקי ההסתברות לא קיימת אפשרות שיזדמנו כל הגורמים יחד במקרה ליצור עולם,

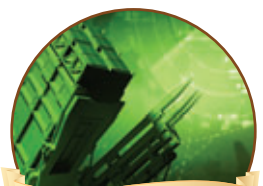
רגע חושבים עמ' 4

פרשת השבוע עמ' 3

פינת ההלכה עמ' 3

סיפור לשבת עמ' 2

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

איך שרדנו את התופת?

'רבונו של עולם, כבר יותר משני עשורים אני לבד, מאז עיגן אותי בעלי ונמלט בלי להותיר לי גט, עם ילדים קטנים וללא פרנסה. נותרתי מתמודדת עם חיים אומללים ועלובים, בודדים וכואבים, בהם הייתי מטרה קלה לכל מי שניסה להרע לי, בהיותי אשה בודדה ללא משען ועזרה, ללא אוח קשבת וללא כתף תומכת...

אספתי בחיי רבבות טרוניות וטענות מוצדקות מאין כמותן, על בעלי שעזב אותי לאנחות, על סביבתי שלא הבינה ללבי, על אנשים שהזיקו לי בידועין גם מתוך רוע לב. אך ברגע הזה, כשחיי וחיי המקלט כולו תלויים מנגד, הריני מוחלת וסולחת לכל מי שחטא ופשע כנגדי ומבטלת כל כעס שיש בלבי, ובזכות זאת, אבא הטוב שבשמיים, תבטל את כעסך מעלינו וזכנו לצאת מהלילה הזה בחיים!

הקהל האזין מרותק והמום, לדברי רבי חיים שציטט את דבריה המועזעים של אותה אשה. אך רבי חיים הוסיף מיד: 'שׁוּ בנפשכם מה התרחש בשמים באותם רגעי אימה! ראו מלמעלה אשה אומללה, שלמרות כל הקושי מוחלת לכולם בלב שלם! ראו אשה המקריבה את רבבות הכאבים והמצוקות שנגרמו לה על ידי אנשים, את רבבות הטענות והטרוניות המוצדקות כל כך! הנכונות כל כך! למען החיים של כולנו. אין ספק כי בזכותה בלבד ניצלנו, בזכות מחילתה האמיצה והאצילית!'

רבי חיים סיים את דבריו הנוקבים, ולקהל השומעים נותר המסר חקוק לכל החיים: דווקא הפגיעות הקשות ביותר, הטענות הנכונות ביותר והטרוניות המוצדקות ביותר, הן הן מפתח לחיים! הן ההכלי הטוב ביותר לפתוח שערי שמיים, הן הן המעניקות הצלה וחיים!

בתקופה בה אנו חיים, תקופה טרופה מלאת פחדים, כדאי מאוד להכיר ולהשתמש בכלי העוצמתי הזה. נכון, לפעמים נפגענו בצדק, באופן קשה, בצורה לא הגונה. אך דווקא לכן, מחילתנו היא המפתח והכלי והדרך, למחוק את כל הגזירות העומדות כנגדנו, את כל הקשיים המצפים לנו, ולהעניק לנו חיים חדשים, בטוחים ומאושרים!

לעולם לא נדע אלה גזירות קשות קרענו מעלינו, אלה צרות איומות ביטלנו מעל משפחתנו, כמה אסונות מנענו במחילתנו. המחילה שלנו יכולה להציל את כל אחד מאיתנו, היא יכולה גם להגן על כולנו. הבה נתגבר על הקושי האישי והצורב, ולמרות קיומו נמחל ונסלח זה לזה, כי המחילה היא מפתח רב עוצמה לשנות כל גזר דין, לפתוח לכולנו חיים חדשים ומאושרים!

נשות השכונה לא הוציאו את עיניהן מספר התהלים. יש שקיבלו על עצמם קבלות טובות רבות, ויש שליבם פרפר באימה ולא יכלו לזוז. הצד השווה שבכולם, שזעקה אדירה לבורא עולם בקעה מפיהם ומכל אבריהם: 'אנא השם הושיעה נא!'

השעות הנוקפות לא שיפרו את המצב. המקלט רעד, ההדף הורגש בתוכו, פריטים נעו ממקומם מעצמם. לפרקים היה נראה כי המקלט כולו מתמוטט על יושביו, וזעקות 'שמע ישראל' החרידו את האוירה...

אנשים כבר לא האמינו, כי הלילה הזה יסתיים בעודם בחיים. 'אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם', התחזקו בביטחון, על אחת כמה וכמה כשמאות פצצות מופנות לעברם, בנסיון להכניע את קירות הבטון של המקלט הקטן. היו רגעים של קבלת עול מלכות שמים משותפת, לצד רגעים של תפילות בוקעות רקיעים באוירת יום הדין...

לבסוף, עלה השחר, ולקראת הבוקר פחתו ההפצצות. עוד כמה לילות נאלצו כולם להתכנס במקלט, אך המלחמה הלכה ונרגעה עד שנפסקה כליל. אבל ליל האימה במקלט, היה עבור כל משתתפיו טראומה שלא תישכח במהרה, הותיר בלבם חותם שלא יימחה לעד!

עם תום המלחמה, באחת ההזדמנויות בהן עורר ראש ישיבת מיר, הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, את קהל שומעיו, פתח ואמר: 'זוכרים את ליל האימה במקלט? זוכרים את זעקות האימה, את החרדה הקיומית, את קריאות ה'שמע ישראל', את סכנת המוות המוחשית?'

השאלה היתה רטורית. אין מי ששכח, אין מי שרושם ליל האימה חלף מלבו - - -

'כפי שבנין הישיבה הותקף ונהרס בחלקו, כפי שכל הסיביבה הפכה עשנה, זה היה יכול לקרות חלילה גם לנו. בזכות מה ניצלנו מן התופת? איך, למרות הסיכון והמתקפה, נותרנו בחיים?'

הס עמד בהיכל, היה ניתן לחתוך את המתח בסכין. רק רבי חיים מרעים בקולו החוצב - - -

'ניצלנו ונותרנו בחיים, שרדנו את אותו ליל זוועות בשלום, בזכות אשה אחת, שישבה עמנו במקלט - - - הציבור האזין מופתע. מי היא זו האשה הזו? בזכות מי ניצלו כולם?'

רבי חיים לא מותיר מקום לסקרנות, ומספר בצוף לשונו: 'במקלט, היתה גם אשה אחת, כובסת העמלה קשות לפרנסתה. כשכולם צעקו וזעקו בפה, כשכל יושבי המקלט שותקו למקומם באימה, היא זעקה מעומק לבה:

"כפי שבנין הישיבה הותקף ונהרס בחלקו, כפי שכל הסיביבה הפך עשן, זה היה יכול לקרות גם לנו..."

שכונת בית ישראל בירושלים, עיצומה של מלחמת ששת הימים. השכונה התוססת והססגונית כמו קפאה לתוך עצמה, התעטפה בדומיית חשש ואימה, בתוככי המקלטים המוגנים נראו מחזות קורעי לב, ילדים רועדים מפחד, דיבורם מתבלבל מרוב בעתה. הוריהם ישנים בתורנות על מזרנים דלוחים, בליל אנושי צפוף בתנאים ירודים במיוחד, תוך שהפחד והאימה קונים שביתה, הולכים ומחלחלים...

החרדה מעולם לא היתה ממשית כל כך, מורגשת, חיה וקיימת. העם היושב בציון, קומץ יהודים שרובם אודים מוצלים מאש, היה נתון בפחד שאינו ניתן לתיאור מעליהם, כרע רבץ האיום של כל מדינות ערב, שתקפו כמו זאבים השוחרים לטרף את הכבשה האומללה...

שכונת בית ישראל, הותקפה בעוצמה כפולה ומכופלת. כשכונת גבול, היתה נתונה במתקפה בלתי פוסקת, ששיתקה את החיים בה. התריסים מוגפים, החנויות נעולות, השקט השורר ברחובות מופר רק משריקות הפגזים העפים היישר מלועי הטנקים הירדניים שמעבר לגבול, שלא פסקו להמטיר על השכונה אש וגופרית, בלי רחמים וברי הפוגות, מתוך מטרה להכניע וכמה שיותר מהר...

במקלט קטן וטחוב מתחת מבנה ישיבת מיר, הצטופפו בני הישיבה וראשיה, לצד המשפחות המתגוררות בשכונה. בני הישיבה ניסו להגביר את קול התורה במקלט, אך הלמות הפגזים ורעמי התותחים גברו עליהם בהרבה...

מדי פעם נשמעו קולות נפץ עזים, שהעידו כי פצצת ארטילריה נוספת נחתה על מבנה כלשהו. הפה מלמל תחינה כי אין נפגעים, והלב הבין כי נגרם נזק לא פשוט. המבנים מסביב הלכו והתעטרו בחורים ובפרצות, עדות אילמת לנזק שמחוללים הפגזים הישירים...

בתוככי המקלט, כבר הגיעו עדויות אמינות כי גם מבנה הישיבה ניזוק. בניסים לא נמנו נפגעים בנפש, אך העובדה כי הישיבה משמשת מטרה החרידה כל לב. כל זאת ביום שגרתי - - -

אך באותו הלילה, המצב החמיר שבעתיים. ללא הפוגה לרגע דל בודד, התקיפו הירדנים במטר עז של פצצות את שכונת 'בית ישראל' ומבואותיה. בלי הפסקה ולו קלה, רעמו התותחים והשליכו מאות פצצות מדויקות אל עבר השכונה, בסבורה נמצא המקלט...

באותו לילה, מפלס האימה במקלט שבר שיאים. בני הישיבה לצד תושבי השכונה, רבנים נשואי פנים לצד סוחרים וכובסות, היו נתונים בחרדה עד כדי שיתוק. איש לא יכול היה לעצום עין, המקלט רעד מעוצמת ההפצצות וכל יושביו נעו בתוכו ברעדה... אין ליהודים על מי להישען, אלא על אביהם שבשמים. בני הישיבה החלו להתפלל בדמעות,

פרשת שבוע

הרב משה דיין

הצלחה (לא) בזכותי

בפרשת השבוע אנו לומדים אחר התגלות יוסף לאחיו, הוא מבקש מהם שיעלו לארץ כנען ויביאו את יעקב אביהם למצרים. בין הדברים מוסיף יוסף רמז שכאשר נפרד מאביו, הם עסקו בפרשת עגלה ערופה. ובכך יעקב אבינו מסיק את המסקנה "רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות". והנה למרות כל זאת מבורר בפסוק "וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֵא בְּאֶרֶץ שִׁבְעַ" אנו רואים שיעקב נוסע לבאר שבע. ויש לשאול מה יש לו לחפש בבאר שבע, הרי צריך לנסוע מיד למצרים.

ומצינו שחז"ל במדרש רבה (ויגש פרשה צד) שאלו זאת: להיכן הלך? אמר רב נחמן שהלך לקוף ארזים שנטע אברהם זקינו בבאר שבע, כמו"ש "ויטע אשל בבאר שבע". ע"כ. וגם תשובה זו עדיין צריכה ביאור מדוע היה צריך לקחת לבניית המשכן דוקא מהעצים שנטע אברהם אבינו, וכי חסר במצרים עצים, לקחת עימם כשיצאו לצורך בניית המשכן?

בספר "ארשת שפתינו" מבאר שיש כאן לימוד גדול ומשמעותי שרצה יעקב אבינו ללמד אותנו. האדם מטבע ברייתו נוטה תמיד לייחס את הצלחתו לכוחות שלו, לכשרונות שלו, למרות שהוא יודע בביור ובוודאות שיש לו עוד הרבה שותפים להצלחתו, עם זאת נוה לו לזקוף את הצלחותיו על חשבון חכמתו ובינתו ולהגיד "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". אף שבכך הוא מתכחש לאמת ומתכחש לכל אלה שהיו שותפים להצלחתו, אבל כך נוה לו ואדם עושה מה שטוב לו ונוה לו.

הגמרא במסכת תענית (כג ע"ב) מספרת על חוני המעגל שהלך בדרך וראה זקן שהיה נוסע עץ חרובים (שמניב פירות רק אחר שבעים שנה) שאל חוני את אותו זקן כלום בטוח אתה שעוד תחיה שבעים שנה? ענה לו הזקן "כשם שנטעו אבותי לי חרובים כי אני מצאתי את העולם בחרובים, כך אני נוסע לבני". כך ידעו כל הדורות כי "זור לזור יביע אומר" ואנשים השקיעו לא לעצמם בלבד אלא גם לדורות הבאים.

יעקב אבינו ידע שאחרי דורות של שעבוד מצרים תבוא הגאולה, עם ישראל יצא ממצרים ביד רמה יזכה לקבל תורה והקב"ה ינחיל להם את ארץ האבות. ויקום דור חדש אשר לא ידע את יוסף, והם יזקפו את הצלחותיהם לעצמם לכוחם ולכשרונותיהם, הכל אנחנו ואנחנו. וגישה כזו מנתקת את שרשרת הדורות, מנתקת את הקשר בין דור האבות לדור הבנים.

לכן ציוה יעקב אבינו לקחת את עצי השטים שהם מהאשל שנטע אברהם בזמנו, וזה יהיה לימוד מוחשי אמיתי לבני הדור החדש, כי כל כוחם הוא מכוח הסבא אברהם מהשורש. ההיסטוריה שלנו לא מתחילה היום, היא רק המשך לדורות קודמים מאברהם אבינו המשך ביצחק וביעקב, מהם קמו השבטים, ועם ישראל כולו. אותם עצי שטים יעמדו כל הזמן לנגד עיניהם ואז ידעו גם יבניו מה הם השורשים שלהם.

ומשום כך גם נבנה המשכן מעצים אלו, להראות לנו כי בכדי לזכות בבנין המשכן, אנו זקוקים לאותו קשר שהיה בין אבי האומה להקב"ה, אברהם אבינו נטע ארזים, ומתחת צילם של אותם ארזים עשה 'הכנסת אורחים' תחת כנפי השכינה. עם עצים אלו ועם זכותו של אברהם אבינו אנחנו נבנה את המשכן גם אצילנו להשראות את השכינה, עם זכויות אבות ראשונים.

הרב רועי גנון

פינת ההלכה

צום עשרה בטבת

בזמן בית המקדש הראשון בעשרה בטבת התחיל מצור על העיר ירושלים, והיה המצור קשה מאוד על העיר, ובעקבות המצור הרבה מאוד אנשים מתו עקב הרעב הקשה שהיה בירושלים, וכיוון שראשית הפורענות של חורבן בית המקדש הראשון היה בעשרה בטבת שאז התחיל המצור על ירושלים, חכמים תיקנו לצום זכר לחורבן בית המקדש, וכל איש ואישה חייבים לצום ואסור לפרוץ גדר.

א. השנה יחול הצום ביום שלישי, ותחילת הצום הוא מזמן עלות השחר (5:38) עד צאת הכוכבים (17:04), והאיסור הוא לאכול ולשתות, אבל שאר העיוניים שבתשעה באב, מותרים בצום זה כגון נעילת הסנדל, סיכה, וכן מעיקר הדין מותר להתקלח במים חמים ביום הצום אבל המחמיר תבוא עליו ברכה.

ב. אם הלך לישון בלילה (שלפני התענית) וקם משנתו באמצע הלילה אסור לו לאכול ולשתות אפילו שעוד לא התחיל הצום, כיוון שהלך לישון הסיח דעתו מן האכילה והשתיה ולכן נחשב כאילו נכנס לתענית, ולכן אם רוצה לאכול ולשתות לפני עלות השחר צריך לעשות תנאי לפני שהולך לישון שכוונתו לקום במהלך הלילה לאכול ולשתות, ואם שכח ולא עשה תנאי וקם לפני עלות השחר אסור לאכול ולשתות. אולם אם מרגיש צימאון יש לו על מי שיסמוך, ובפרט אם רגיל לקום ולשתות במהלך הלילה.

ג. מן הנכון שלא לשטוף את הפה ביום הצום, אולם בפחות מרביעית במקום צורך מותר, ויזהר שלא יבלע את המים, ולכן מי שקשה לו בבוקר שהוא קם משנתו לא לצחצח שיניים ביום התענית או מי שיש לו ריח רע מפיו מותר לו לצחצח שיניו או לשטוף את פיו וכמובן שיזהר שלא יבלע את המים ויכניס לפיו פחות מרביעית (81 גרס).

ד. מי ששכח וברך על מאכל או על משקה ביום התענית ולפני שטעם נזכר שהיום יום צום יטעם כל שהוא מן המאכל או מהמשקה כדי שברכתו לא תהיה לבטלה, משום שברכה לבטלה לדעת מרן השולחן ערוך זה איסור דאורייתא ואיסור אכילה ביום התענית הוא מדרבנן, ואע"פ שיש אומרים שחייב התענית הוא מדברי קבלה מכל מקום זה בוודאי אינו חייב מדאורייתא, ופשוט שאחר שטעם אסור לו להמשיך לאכול או לשתות וצריך להמשיך ולהתענות.

ה. ביום הצום צריך לומר "עננו" בתפילת שמונה עשרה, היחיד אומרה באמצע ברכת שמע קולנו, והחזן שחוזר בחזרת הש"ץ אומרה ברכה בפני עצמה בין ברכת "גואל ישראל" לברכת "רפאנו". ואם אכל ביום התענית בשוגג או שבירך בטעות ואכל מעט כדי שלא יהיה ברכה לבטלה, הדין הוא שאם אכל פחות מכותבת הגסה (כ - 45 גרס) רשאי לומר "עננו" בתפילתו ואינו נחשב כשקרן בתפילתו שעדיין לעניין תענית נחשב מעונה (שחז"ל למדו שעד ככותבת הגסה אין ישוב הדעת לנוף לעניין אכילה), אבל אם אכל יותר מכותבת הגסה אינו רשאי לומר בתפילתו "עננו", ועדיין צריך להמשיך ולהתענות עד צאת הצום.

ו. חולה שצריך לאכול מחמת בריאותו, אם אכל ככותבת הגסה אינו יכול לומר "עננו" בתפילתו, אולם חולה שאכל בכוונה כל פעם פחות מהשיעור, יוכל לומר "עננו" בתפילתו.

ז. יחיד המתפלל שמונה עשרה עם השליח ציבור בחזרת הש"ץ שדינו של היחיד לומר עם השליח ציבור מילה במילה מכל מקום אינו רשאי לומר "עננו" בין ברכת "גואל" לברכת "רפאנו", שדווקא השליח ציבור שחוזר בקול רשאי לאומרה שם, אלא היחיד ישתוק, ואח"כ יאמר "עננו" בברכת שמע קולנו כדין היחיד.

ח. קטנים פטורים מכל הצומות ואינם צריכים אפילו לעשות תענית שעות, ואפילו אם הגיעו לגיל חינוך ויש להם דעת להתאבל על החורבן אין להם להתענות, ואפילו אם הקטנים רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות אין שומעין להם, ומותר להם לאכול כל מה שרוצים, כיוון שתעניות אלו מדרבנן והם זכר לחורבן בית המקדש ואנו מצפים שיבנה בית המקדש לכך אין מקום לחנך את הקטנים שיתענו.

ט. מעוברות ומניקות פטורות מהצום, ואינן רשאיות להחמיר על עצמם ולצום, וראוי שלא יאכלו מעדנים וכדומה אלא יאכלו רק לצורך קיום האישה והתינוק, ומותרות לאכול המעוברות והמניקות אפילו בשעות הבוקר.

י. אישה שהיתה מניקה והפסיקה להניק את התינוק לאחר כמה חודשים, אם היא בריאה ומרגישה שיכולה לצום צריכה לצום, אולם אם מרגישה שיש לה חולשה ויש לה צער בתענית, תתענה רק תענית שעות כפי מה שיכולה.

יא. חתן שהוא בתוך שבעת ימי שמחתו, אבי הבן (היינו שעושים לבנו ברית באותו יום), המוהל, הסנדק, חייבים לצום בכל התעניות י' בתמוז, ט' באב, ג' בתשרי, י' בטבת, ורק שהצום דחוי יכולים לאכול ולשתות.

ההשתדלות הקלה ביותר, כי בסופו של דבר הכל בידי ה', והוא רב להושיע ברב או במעט, ברוך הוא וברוך שמו!

רבינו בחיי בספרו 'חובות הלבבות' מציע לנו מסלול חיים של שקט נפשי, שלווה ומרגוע תמידי. לכל אדם יש גְּנִים של בטחון שהוא חייב לממש אותו על משהו. אם הוא לא מממש אותו על ה', אז הוא סומך על הכסף שלו, או על התפקיד שלו בעבודה, או העסק והחנות.

רבינו בחיי מספר על אחד מן החסידים שהיה לו שכן סופר מהיר, שמתפרנס משכר ספרותו. יום אחד שאל אותו החסיד מה נשמע, אמר לו הסופר "כל זמן שהיד שלי שלמה הכל טוב!" ובאותו היום נגדעה ידו! ולא יכל לכתוב בה כל ימיו! זה היה ענשו על שבטח בידו!

יש אנשים בוטחים בצה"ל ובכוחות הבטחון, יש כאלה שסומכים על חיל האוויר והמטוסים, או על הכור האטומי בדימונה, ויש מי שנשען על רובה האם 16, אומר אלקים, תיזהרו אם תבטחו במשהו אחר חוץ ממני, אני אסלק השגחתי ממכם, וישאיר אתכם ביד מי שבטחתם עליו!

אי אפשר להיות עבד ה' עם דאגות בלב, לכן אומרים חז"ל אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה. בן חורין פירושו משוחרר מכל הלחצים והפחדים, זה איש תורה אמיתי, שיודע שאין אדם נוגע במוכר לחברו אפילו כמלא נימה, גם אם ניסו לגנוב ממך וילשינו עליך, ויהפכו את העולם עליך, לא יוכלו לקחת שערה אחת משערות ראשך, אם זה שלך, אף אחד לא יוכל לגעת בזה!

איך מגיעים לזה? אומר הפסוק, "אדם ובהמה תושיע ה'", צריך להגיד "רבונו של עולם, אני בהמה לא יודע כלום, פרה לא יודעת כלום חוץ מלאכול עשב, אין לה שום דאגות מה יהיה מחר, יש לה כל מה שהיא צריכה, גם אני לא יודע כלום, אבא אתה תחזיק אותי אתה תחייא אותי, אתה תרפא אותי, אתה תפרנס אותי, אני לא יודע כלום!"

הרב אליהו רוטנמי מרצה באתר ישיבת אור דוד למגוון הריצאות הרב כנסו לאתרנו: Rabenu.com

איך להיות עבד השם?

בחור מיישבת כפר חסידים הגיע למשגיח הגאון ר' אליהו לופיאן זצ"ל, וסיפר לו שהוא עומד להתחתן, ורוצה לעזוב את הישיבה וללכת לעבוד במלצרות, לחסוך קצת כסף שיוכל לקנות רהיטים לסלון. שאל אותו הרב "אתה בטוח שתתחתן ויהיו לך ילדים", אמר לו הבחור "בודאי כבוד הרב איזה שאלה, כמו שלכולם יש אשה וילדים, גם לי יהיה, בעזרת ה'". שאל אותו הרב "ומי אמר שאתה ואשתך תסתדרו, בסך הכל נפגשתם שלש פגישות", אמר לו הבחור "בעזרת ה' נתחתן בקרוב".

אמר לו הרב "אולי יתברר שהבחורה משוגעת או משהו אחר לא בסדר" אמר לו הבחור "בעזרת ה' כולם מסתדרים וגם אני אצליח" שאל אותו הרב "ואחרי שתתחתנו מי אמר שתהיו בריאים, אולי תהיו חולים", אמר לו "ולמה שנהיה חולים וכי הרב מקלל אותנו? בעזרת ה' כמו שכולם בריאים גם אנחנו נהיה בריאים!"

הסתכל עליו הרב ואמר "אתה סומך על ה' שתאימו, אף על פי שהרבה זוגות מתקוטטים על שטויות, ואתה סומך על ה' שתתחתנו ושהיו לכם ילדים, ושתהיו בריאים, והכל יהיה בסדר, ורק על כמה גרושים של הספה בסלון אתה לא סומך על הקב"ה?"

וכך כל אחד ואחד מאתנו, אנחנו סומכים על הקב"ה שיתן לנו חיים ובריאות וכח ושכל, אשה ובנים וכל השאר, ולמה בעיניי פרנסה לא סומכים על ה' יתברך. אמנם צריך לעשות השתדלות, אבל צריך לחפש את

יש ערב אחד בשבוע שאסור לכם לפספס

הצטרפו לאלפי צופים המגיעים מכל קצוות הארץ והתחברו לנקודות החשובות ביותר בחייכם **שיעור המוסר הגדול בתבל**

מפי הקול חוצב הלהבות

הרה"ג **דניאל זר** שליט"א

בכל יום רביעי בשעה 22:00 ישיבת אור דוד רח' המכבים 108 בני ברק

רב מקדים הרב יורם סרי שליט"א אב"ד מודיעין עלית בשעה 21:15